

**SỰ PHÁT TRIỂN VỀ NỘI HÀM HỌC TẬP VÀ LÀM THEO TƯ
TƯỞNG, ĐẠO ĐỨC, PHONG CÁCH HỒ CHÍ MINH QUA CÁC KỲ ĐẠI
HỘI ĐẢNG. MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA ĐỐI VỚI SINH VIÊN HỌC
GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH HIỆN NAY**

DEVELOPMENT IN THE CONTENTS OF LEARNING AND FOLLOWING
HO CHI MINH'S THOUGHT, ETHICS AND STYLE THROUGH PARTY
CONGRESSES. SOME ISSUES ARISING TO STUDENTS STUDYING
NATIONAL DEFENSE AND SECURITY EDUCATION TODAY

*ThS. Ngô Văn Dương; Khoa Giáo dục quốc phòng, Trường Đại học Mở -
Địa chỉ: Ngovandung.ngovan@gmail.com*

TÓM TẮT: Ngày 18/5/2021, Bộ Chính trị ban hành Kết luận số 01-KL/TW về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị (khóa XII) “Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” nhằm góp phần quan trọng xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ. Kết luận thể hiện sự tiếp tục phát triển về mặt nội hàm học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh qua các kỳ đại hội Đảng. Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh có ý nghĩa quan trọng đối với thế hệ trẻ, đặc biệt là sinh viên đang học Giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQP&AN). Việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh không chỉ dừng lại ở việc tiếp thu lý luận mà còn cần được áp dụng vào thực tiễn học tập, rèn luyện trong môi trường GDQP&AN. Sinh viên cần hình thành ý thức tự giác, trách nhiệm với bản thân, với cộng đồng và với đất nước. Điều này giúp thế hệ trẻ không ngừng nâng cao bản lĩnh chính trị, xây dựng thái độ sống tích cực, chuẩn bị hành trang vững chắc để cống hiến cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Từ khóa: Đạo đức; Học tập; Hồ Chí Minh; Sinh viên; Tư tưởng.

1. Mở đầu

Tư tưởng, đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh là sự kết tinh những truyền thống tốt đẹp của dân tộc ta và tinh hoa văn hoá của nhân loại; là tài sản tinh thần vô giá của Đảng và nhân dân ta; cùng với chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho mọi hành động của Đảng và cách mạng Việt Nam; là cơ sở để Đảng xác định đường lối cách mạng. Nhận thức rõ điều này, Đảng ta đã ban hành nhiều văn bản quan trọng lãnh đạo, chỉ đạo việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh và được bổ sung, phát triển qua mỗi kỳ đại hội. Trong bối cảnh hiện nay, việc nâng cao nhận thức

và tinh thần trách nhiệm của sinh viên đối với sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc là yêu cầu cấp thiết. Thấm nhuần tư tưởng Hồ Chí Minh giúp sinh viên phát huy lòng yêu nước, ý chí tự lực, tự cường, đồng thời rèn luyện phẩm chất đạo đức, tác phong làm việc khoa học và kỷ luật nghiêm túc. Đây không chỉ là nền tảng quan trọng giúp sinh viên hoàn thiện bản thân mà còn góp phần xây dựng một xã hội vững mạnh, ổn định và phát triển.

2. Nội dung

2.1. Sự phát triển về nội hàm học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh qua các kỳ đại hội Đảng

2.1.1. Chỉ thị 06 (khóa X)

Trước yêu cầu tăng cường công tác tư tưởng trong tình hình mới, ngày 07 tháng 11 năm 2006, Bộ Chính trị (khóa X) ban hành Chỉ thị số 06-CT/TW về tổ chức Cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh” trong toàn Đảng, toàn dân. Đây là một chủ trương lớn, vừa mang tính cấp bách trong bối cảnh thực tiễn, vừa có ý nghĩa lâu dài đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Nội dung của Cuộc vận động hướng vào việc tổ chức nghiên cứu, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức trong các tác phẩm “Nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân”, “Di chúc” và tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, tập trung vào các phẩm chất cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, ý thức tổ chức kỷ luật, ý thức trách nhiệm, ý thức phục vụ nhân dân, đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, quan liêu, tham nhũng, lãng phí.

2.1.2. Chỉ thị 03 (khóa XI)

Hơn 4 năm thực hiện, Cuộc vận động đã đạt được kết quả bước đầu, góp phần vào công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng và thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội X của Đảng. Để tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XI của Đảng, ngày 14 tháng 5 năm 2011, Bộ Chính trị ban hành Chỉ thị số 03-CT/TW về tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh; coi đây là công việc thường xuyên hàng ngày, là trách nhiệm cụ thể, thiết thân của mọi cán bộ, đảng viên và nhân dân, là một phần trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng.

Nội hàm Chỉ thị hướng vào đề cao ý thức tự giác tu dưỡng, rèn luyện của mỗi người, nhất là vai trò gương mẫu của cán bộ chủ chốt các cấp, của người đứng đầu, của cấp trên. Nội dung học tập không chỉ đơn thuần là tấm gương đạo đức

mà bao gồm cả việc học tập và làm theo tác phong, phong cách của Bác; đưa việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh vào sinh hoạt thường xuyên của tổ chức đảng, chính quyền, đoàn thể. Lấy kết quả học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh là một trong những tiêu chuẩn đánh giá, bình xét, phân loại đảng viên, tổ chức đảng hàng năm.

2.1.3. Chỉ thị 05 (khóa XII)

Năm năm thực hiện Chỉ thị số 03 đã đạt được kết quả bước đầu, góp phần quan trọng vào việc thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đảng và Nghị quyết Trung ương 4 khóa XI “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay”. Tuy nhiên, việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh còn có những hạn chế, chưa trở thành việc làm thường xuyên, chưa thành ý thức tự giác của không ít tổ chức đảng, cơ quan, địa phương, đơn vị và một bộ phận cán bộ, đảng viên. Vì vậy, ngày 15 tháng 5 năm 2016, Bộ Chính trị (khóa XII) ban hành Chỉ thị số 05-CT/TW về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh với nhiều đột phá về nội hàm và công tác lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện. So với Chỉ thị 03 (khóa XI), Chỉ thị 05 (khóa XII) có một số điểm mới đó là:

Thứ nhất, trong Chỉ thị 05, Bộ Chính trị xác định: Đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là một nội dung quan trọng của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng; đặt ra yêu cầu phải làm cho tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh thật sự trở thành nền tảng tinh thần vững chắc của đời sống xã hội.

Thứ hai, Bộ Chính trị đã nêu rất đầy đủ, tường minh, cụ thể về mặt nội hàm: Thế nào là tư tưởng Hồ Chí Minh? Thế nào là đạo đức Hồ Chí Minh? Thế nào là phong cách Hồ Chí Minh? Làm cơ sở cho việc học tập, làm theo được tập trung, thống nhất và có trọng tâm, trọng điểm.

Thứ ba, Bộ Chính trị đặc biệt nhấn mạnh vai trò của “người đứng đầu”. Ngay khi xác định mục đích, yêu cầu, Chỉ thị đã nêu rõ: Phải “xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là đội ngũ cán bộ cấp chiến lược đủ năng lực, phẩm chất, ngang tầm nhiệm vụ”. Trong số những phương châm thực hiện Chỉ thị, Bộ Chính trị nhấn mạnh: “trên trước, dưới sau”, “trong trước, ngoài sau”.

Thứ tư, Bộ Chính trị yêu cầu rất cao về việc gắn “xây” với “chống”; gắn với đánh giá, nhận xét cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức hàng năm và cả nhiệm kỳ; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống

và những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ, đẩy mạnh đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu.

Thứ năm, Chỉ thị 05 không giới hạn thời gian thực hiện. Nếu như Chỉ thị 06 (khóa X) và Chỉ thị 03 (khóa XI) đều xác định việc thực hiện chỉ thị để góp phần thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc nhiệm kỳ khóa X và khóa XI, thì lần này, Bộ Chính trị (khóa XII) đã ban hành một Chỉ thị rộng hơn về nội hàm, cao hơn về yêu cầu và lâu dài hơn về thời gian.

2.1.4. Kết luận 01 (khóa XIII)

Sau 5 năm thực hiện Chỉ thị 05 gắn với thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XI, XII) về xây dựng, chỉnh đốn Đảng, chúng ta đã đạt được nhiều kết quả rất quan trọng, khá toàn diện, với nhiều cách làm mới, sáng tạo, thiết thực, tạo chuyển biến mạnh mẽ, tích cực, có sức lan tỏa trong Đảng và toàn xã hội. Tiếp nối kết quả đó, ngày 18 tháng 5 năm 2021, Bộ Chính trị (khóa XIII) ban hành Kết luận số 01-KL/TW về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

Theo đó, cần phải quán triệt, tập trung làm tốt ba nội dung: Học tập, làm theo Bác và nêu gương của cán bộ, đảng viên. Trong quá trình tổ chức thực hiện, phải đề cao việc phát huy vai trò, trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu, trước hết là các đồng chí Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng. Việc tự giác nêu gương để khẳng định vai trò lãnh đạo, tính tiên phong, gương mẫu “trên trước, dưới sau”, “đảng viên đi trước, làng nước theo sau”. Lãnh đạo chủ chốt các cấp phải thể hiện tư tưởng vững vàng, quan điểm đúng đắn, “dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đổi mới, sáng tạo, dám đương đầu với khó khăn, thử thách”, hết lòng vì nước, vì dân; xây dựng mối quan hệ gắn bó chặt chẽ hơn nữa giữa Đảng với dân, thực hiện có hiệu quả phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”, “trọng dân, gần dân, tin dân, hiểu dân, học dân, dựa vào dân và có trách nhiệm với dân”, “xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân”.

2.2. Một số vấn đề đặt ra đối với sinh viên học Giáo dục quốc phòng và an ninh hiện nay

Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là một nhiệm vụ quan trọng đối với mỗi công dân, đặc biệt là đối với sinh viên học GDQP&AN. Điều này giúp sinh viên không chỉ nâng cao ý thức trách nhiệm đối với Tổ quốc mà còn rèn luyện phẩm chất đạo đức, phong cách sống lành mạnh, góp phần xây dựng đất nước giàu mạnh, văn minh. Theo đó, việc đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đối với sinh viên học GDQP&AN cần tập trung thực hiện một số nội dung, giải pháp chính sau:

2.2.1. Về nội dung học tập

Một là, xây dựng ý thức trách nhiệm với Tổ quốc. Hồ Chí Minh nhấn mạnh tinh thần yêu nước và trách nhiệm của mỗi công dân đối với sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc. Sinh viên học GDQP&AN cần ý thức được trách nhiệm của mình, tự giác học tập nghiêm túc, nắm vững kiến thức về quốc phòng, an ninh để có thể ứng phó với mọi tình huống có thể xảy ra.

Hai là, rèn luyện đạo đức, tinh thần kỷ luật. Hồ Chí Minh luôn đề cao đạo đức cách mạng, trong đó có tính trung thực, cần, kiệm, liêm, chính. Sinh viên học GDQP&AN cần rèn luyện đạo đức, thực hành lối sống giản dị, trung thực trong học tập và cuộc sống. Bên cạnh đó, việc tuân thủ kỷ luật, tác phong quân sự cũng là điều quan trọng để nâng cao ý thức tổ chức, kỷ cương trong môi trường giáo dục quốc phòng.

Ba là, học tập phong cách Hồ Chí Minh trong thực tiễn. Phong cách Hồ Chí Minh thể hiện qua lối sống giản dị, tác phong làm việc khoa học, sáng tạo và hiệu quả. Sinh viên cần vận dụng phong cách này vào quá trình học tập GDQP&AN thông qua việc chủ động tiếp thu kiến thức, tự giác rèn luyện thể chất, tham gia các hoạt động xã hội và giữ gìn trật tự, an ninh trong nhà trường và ngoài xã hội.

2.2.2. Về giải pháp thực hiện

Một là, tăng cường giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh trong chương trình GDQP&AN. Để giúp sinh viên hiểu rõ hơn về tư tưởng, đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh, các trường đại học cần: (1) Đưa nội dung học tập về tư tưởng Hồ Chí Minh vào các chương trình GDQP&AN thông qua các buổi học chuyên đề, hội thảo và thảo luận nhóm. (2) Tổ chức các cuộc thi tìm hiểu về cuộc đời, sự nghiệp và tư tưởng Hồ Chí Minh để sinh viên có cơ hội học tập và nghiên cứu sâu hơn. (3) Lồng ghép các bài học về đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh vào giáo trình GDQP&AN, giúp sinh viên thấy được sự liên kết giữa lý thuyết và thực tiễn.

Hai là, đẩy mạnh các phong trào thi đua trong sinh viên. Phong trào thi đua là một trong những cách thức hiệu quả để khuyến khích sinh viên rèn luyện và làm theo tấm gương Hồ Chí Minh. Một số phong trào tiêu biểu có thể triển khai như: "Học tập tốt, rèn luyện nghiêm": Khuyến khích sinh viên tự giác học tập, tích cực tham gia vào các hoạt động GDQP&AN; "Thanh niên với an ninh Tổ quốc": Kêu gọi sinh viên tham gia các hoạt động bảo vệ an ninh, trật tự trong nhà trường và cộng đồng. "Sinh viên tình nguyện vì cộng đồng": Tổ chức các chương trình thiện nguyện, giúp đỡ người dân vùng sâu, vùng xa, vừa thể hiện tinh thần trách nhiệm xã hội, vừa rèn luyện phẩm chất đạo đức.

Ba là, rèn luyện tinh thần tự giác, trách nhiệm trong học tập và rèn luyện. Sinh viên cần chủ động rèn luyện bản thân theo tư tưởng Hồ Chí Minh bằng cách: Đặt ra mục tiêu học tập rõ ràng, có kế hoạch rèn luyện kỹ năng quân sự, thể chất; tích cực tham gia vào các hoạt động GDQP&AN, không ngừng nâng cao tinh thần cảnh giác, trách nhiệm đối với Tổ quốc; học tập theo gương Bác về tinh thần tự học, không ngại khó, không ngừng phấn đấu vươn lên.

Bốn là, phát huy vai trò của giảng viên trong hướng dẫn sinh viên. Đội ngũ giảng viên GDQP&AN đóng vai trò quan trọng trong việc định hướng và hỗ trợ sinh viên thực hiện các nội dung học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh: Tổ chức các buổi sinh hoạt chuyên đề về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, giúp sinh viên hiểu sâu hơn về những giá trị cốt lõi mà Người để lại; định hướng cho sinh viên những phương pháp học tập, rèn luyện hiệu quả, tạo động lực để sinh viên phát huy tính tự giác; thực hiện công tác kiểm tra, đánh giá quá trình học tập và rèn luyện của sinh viên, khuyến khích các bạn trẻ tiếp tục phát huy tinh thần học tập và làm theo Bác.

Năm là, ứng dụng công nghệ trong giảng dạy GDQP&AN. Công nghệ thông tin là công cụ hữu ích trong việc nâng cao hiệu quả giảng dạy GDQP&AN và giúp sinh viên dễ dàng tiếp cận tư tưởng Hồ Chí Minh: Xây dựng các kho học liệu số về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh để sinh viên có thể tra cứu và học tập trực tuyến; sử dụng các ứng dụng học tập tương tác, giúp sinh viên tiếp cận nội dung GDQP&AN một cách sinh động và trực quan; phát triển các diễn đàn trực tuyến, nơi sinh viên có thể trao đổi, thảo luận và chia sẻ kinh nghiệm trong học tập và rèn luyện.

3. Kết luận

Như vậy, hiểu đúng và đủ về nội hàm học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là cơ sở để tổ chức thực hiện có hiệu quả các chỉ

thị, kết luận của Bộ Chính trị tại các cơ quan, đơn vị, chấn chỉnh tình trạng học qua loa, lấy lệ. Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh một cách thực chất là góp phần tiếp tục làm cho toàn Đảng, toàn dân, toàn quân nhận thức ngày càng sâu sắc hơn những giá trị to lớn của tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; làm cho tư tưởng, đạo đức, phong cách của Người thật sự trở thành nền tảng tinh thần vững chắc của đời sống xã hội.

Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh có ý nghĩa quan trọng đối với sinh viên đang học GDQP&AN. Việc vận dụng những giá trị này không chỉ giúp sinh viên nâng cao bản lĩnh, trách nhiệm đối với Tổ quốc mà còn góp phần xây dựng môi trường học tập, rèn luyện nghiêm túc, góp phần bảo vệ và phát triển đất nước bền vững. Để đạt được kết quả tốt nhất, cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, giảng viên và bản thân sinh viên trong việc triển khai các giải pháp thực hiện. Qua đó, mỗi sinh viên sẽ trở thành những công dân có ý thức trách nhiệm, sẵn sàng đóng góp vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa./.

SUMMARY: On May 18, 2021, the Politburo issued Conclusion No. 01-KL/TW on continuing to implement Directive No. 05-CT/TW dated May 15, 2016 of the Politburo (12th tenure) "On strengthening the study and following of Ho Chi Minh's ideology, morality and lifestyle", which plays an important role in building a strong Party in terms of political values, ideology, governance, organization and cadres. The Conclusion shows the continued development in terms of the content of studying and following Ho Chi Minh's ideology, morality and lifestyle through Party congresses. Studying and following Ho Chi Minh's ideology, morality and lifestyle is important for the young generation, especially students studying National Defense and Security Education (NDE). Studying and following Ho Chi Minh's ideology, morality and style does not stop at acquiring theory but also needs to be applied to practical learning and training in the environment of National Defense and Security Education. Students need to form a sense of self-awareness and responsibility for themselves, the community and the country. This helps the young generation to constantly improve their political field, build a positive state of mind, and have solid standards of equipment and luggage to contribute to the construction and protection of the Fatherland.

Keywords: Ethics; Study; Ho Chi Minh; Students; Ideology.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Chỉ thị số 06-CT/TW ngày 07/11/2006 của Bộ Chính trị (khóa X) về tổ chức Cuộc vận động *“Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”*.
2. Chỉ thị số 03-CT/TW ngày 14/5/2011 của Bộ Chính trị (khóa XI) về *“Tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”*.
3. Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị (khóa XII) về *“Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”*.
4. Kết luận số 01-KL/TW ngày 18/5/2021 của Bộ Chính trị (khóa XIII) về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị (khóa XII) *“Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”*.